

צור, מיין, חבר, הרחב: מפות מושגים שגרת חשיבה לארגון ההבנה (של נושא כלשהו) באמצעות מפת מושגים

בחר נושא, מושג או סוגיה - עבורם תרצה למפות את הבנתך.

- **צור** רשימה של רעיונות ומחשבות ראשוניות, שעולות בדעתך, כשאתה חושב על הנושא/הסוגיה שבחרת. (הערה למורה: תן ללומדים מספיק זמן כדי ליצור רשימה עשירה ומגוונת)
- **מיין** את רעיונותיך, בהתאם למידת מרכזיותם ולמידת ההשקה ביניהם. מקם רעיונות מרכזיים במרכזו של הדף, רעיונות משיקים – מקם קרוב לשולי הדף.
- **חבר** בין רעיונותיך באמצעות קווים, שיחברו רעיונות בעלי דמיון / השקה. הסבר וכתוב בקצרה כיצד הרעיונות מתחברים ומתקשרים זה לזה.
- **הרחב** את אחד הרעיונות שכתבת עד כה, על-ידי הוספת רעיונות שמרחיבים אותו ומוסיפים למחשבותיך הראשוניות, אודותיו. (הערה למורה: במידה ומרחיבים את המפה מעת לעת, מומלץ להשתמש בצבעים שונים בשלבים השונים, על-מנת להבחין בין שלבי הלמידה השונים)

המשך ביצירה, בחיבור ובהרחבה של רעיונות חדשים, עד שתרגיש שיש בידך ייצוג הולם להבנה שלך את הנושא / הרעיון / הסוגיה.

מטרה: שגרה זו מציפה ידע קודם ומסייעת ליצור רעיונות אודות הנושא. כמו כן, היא מקלה על מציאת חיבורים וקישורים בין רעיונות. מפת מושגים עוזרת לחשוף את המודלים המנטליים שיש ללומדים אודות הנושא בצורה לא-לינארית.

יישום: שגרה זו יכולה להיות שימושית כהערכה מקדימה של הבנה וידע, לפני שמתחילים יחידת לימוד, בה ברור כי ללומדים יש רקע קודם נרחב. באופן הפוך, היא יכולה גם לשמש כהערכה תוך כדי תהליך הלמידה ובסיכום, כדי לבחון מה הלומדים מבינים וזוכרים. מפות מושגים אישיות יכולות להוות בסיס לבנייה של מפת מושגים כיתתית. מפות יכולות להיעשות, גם, באופן מתמשך לאורך תהליך הלמידה כולו. כדאי לשלב, ביצירת המפות, שלב בו הלומדים מסבירים את המפות שלהם לעמיתיהם, ודנים בהן, כך שיגבשו ויחזקו את חשיבתם וירוויחו נקודות מבט נוספות.